

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM
MUNKAVÉDELMI IRÁNYÍTÁSI FŐOSZTÁLY

ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS

**Előadó-művészeti szervezetek munkavédelmi szempontú célvizsgálatáról
(2025. 05. 05.- 2025. 05. 31.)**

Összeállította:
Horváthné Heiszman Mariann

Budapest, 2025. augusztus

I. A vizsgálat elrendelésének előzménye

A **Nemzetgazdasági Minisztérium** (NGM) munkavédelmi és foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzésre vonatkozó 2025. évi ellenőrzési irányelveinek „II. A munkavédelmi ellenőrzés elvei” című fejezetének „Az ellenőrizendő főbb tevékenységi körök, szakmák, ágazatok” rész 3. pontjában szerepel az előadó-művészeti szervezetek munkavédelmi szempontú célvizsgálata.

A Nemzetgazdasági Minisztérium és a Kormányhivatalok 2025. évi országos hatósági ellenőrzési tervének 1.2.1. pontjában került meghatározásra az Előadó-művészeti szervezetek munkavédelmi szempontú célvizsgálata.

II. A vizsgálat indoka, célja

Az előadó-művészeti szervezetek tevékenysége során egyedi technikai megoldásokkal szükséges támogatni a művészeti igényeket, mely különösen nagy szakértelmet igényel a tervezés és a kivitelezés során is.

Az elmúlt években bekövetkezett munkabalesetek ráirányították a figyelmet az előadó-művészeti szervezetek tevékenységének veszélyeire.

Az országos átfogó ellenőrzés várhatóan növelni fogja az előadó-művészeti szervezetek tevékenységét kiegészítő tervezési és szakipari tevékenységet (faipar, fémipari, veszélyes vegyi anyagokkal munkát) végzők munkavédelmi tudatossága mellett az előadásokban szereplők biztonságát is.

A cél a munkabalesetek számának csökkentése, megelőzése a területen.

Fentiek alapján az NGM Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkára a fővárosi/vármegyei kormányhivatalok munkavédelmi hatóságai (a továbbiakban: munkavédelmi hatóság) részére a 2025. május 5. – május 31. közötti időszakban elrendelte az Előadó-művészeti szervezetek munkavédelmi szempontú célvizsgálatát.

III. A vizsgálat előkészítése

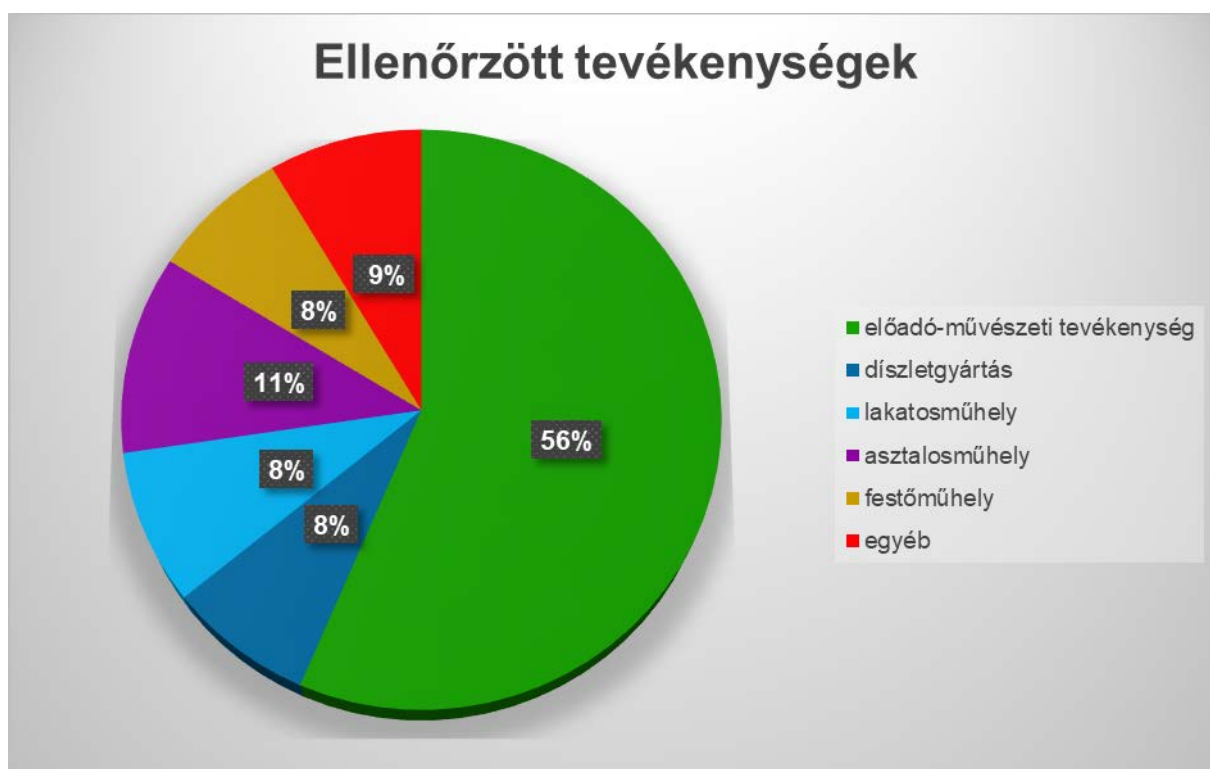
A munkavédelmi hatóság által lefolytatott célvizsgálatot az NGM Munkavédelmi Irányítási Főosztálya (a továbbiakban: Főosztály) készítette elő. A munkavédelmi hatóság kormánytisztviselői az ellenőrzéseket a központilag kidolgozott, egységes szempontrendszer alapján végezték.

A célvizsgálat az előadó-művészeti és a hozzá kapcsolódó szakipari tevékenységek (pl.: díszletgyártás, asztalosműhely, varroda, lakatosműhely, festőműhely) végzése során felmerülő veszélyforrások vizsgálatára terjedt ki.

IV. Vizsgálati eredmények, adatok

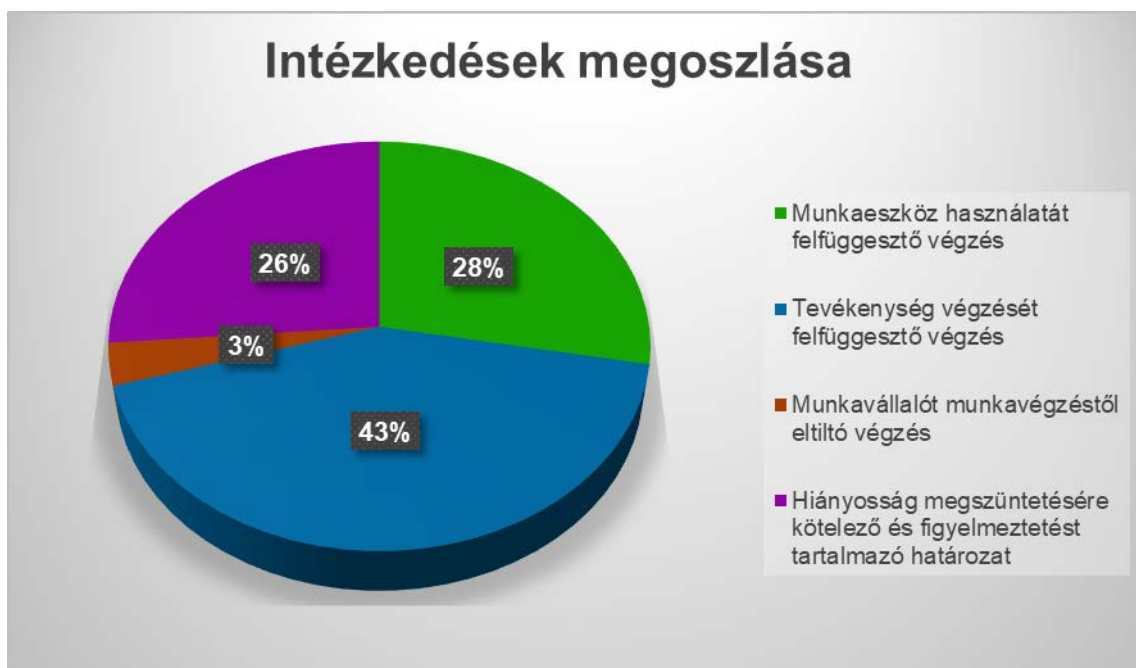
Az országos célvizsgálatban 49 kormánytisztviselő 66 előadó-művészeti szervezet munkavédelmi ellenőrzését végezte el. Az ellenőrzött szervezetek összesen 5205 munkavállalót foglalkoztattak, közülük az ellenőrzések 2380 munkavállalót érintettek. Az ellenőrzésben érintett munkavállalók közel 70%-ánál (1656 fő) tapasztalt valamilyen szabálytalanságot a munkavédelmi hatóság. Az ellenőrzések az előadói tevékenységen kívül kitértek a szakipari munkahelyek (festőműhely, asztalosműhely, lakatosműhely, díszletgyártás) ellenőrzésére is (1. számú ábra).

1. számú ábra

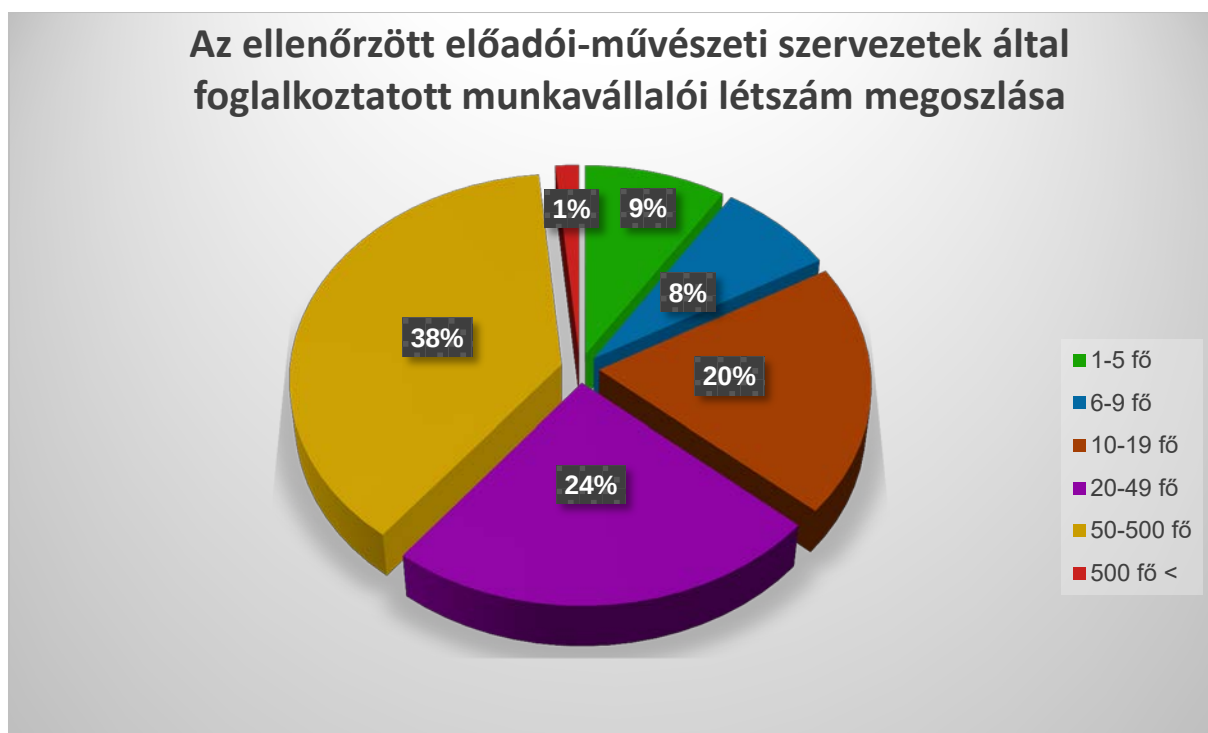
Az érintett 66 munkáltató 117 különböző tevékenységét vonta ellenőrzés alá, és az ellenőrzött munkáltatók közül 63-nál (95,45%) tapasztalt valamilyen munkavédelmi szabálytalanságot a munkavédelmi hatóság.

Az ellenőrzések során tapasztalt hiányosságok megszüntetésére hozott hatósági intézkedéseket a 2. számú ábra foglalja össze.

Összes azonnali intézkedések száma:	177	db
Felfüggesztett munkaeszközök száma	67	db
Felfüggesztett tevékenységek száma	102	db
Munkavégzéstől eltiltott munkavállalók száma	8	db

A feltárt szabálytalanságok miatt **63 darab, összesen 620 intézkedési pontot tartalmazó, hiányosság megszüntetésre kötelező és figyelmeztetést tartalmazó határozat** került kiadmányozásra.

A 3. számú ábrán látható, hogy az ellenőrzött szervezetek több mint 50%-a 50 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztatott.

A célvizsgálat alá vont munkáltatók 99 fő külföldi munkavállalót foglalkoztattak.

Az ellenőrzéssel érintett munkavállalók között az alábbi formákban történő foglalkoztatás is megfigyelhető volt:

Egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatott (idénymunkát végzők, alkalmi munkavállaló (fő))	21
Közfoglalkoztatott munkavállaló (fő)	8
Munkaerő kölcsönzés keretében foglalkoztatott munkavállaló (fő)	63

Az ellenőrzött szervezetek 1034 fő sérülékeny csoportba tartozó munkavállalót foglalkoztattak, ebből szabálytalansággal 295 fő munkavállaló (24,37 %) volt érintett.

Ellenőrzéssel érintett, sérülékeny csoportba tartozó munkavállalók megoszlása		
Sérülékeny csoport	Ellenőrzött (fő)	Ebből szabálytalansággal érintett (fő)
Nő	900	252
Fiatalkorú	6	0
Idősödő	108	39
Megváltozott munkaképességű	20	4

V. Az ellenőrzések tapasztalatai

5.1. Általános követelmények

5.1.1. Munkavédelmi képviselő választás

A 66 ellenőrzött munkáltató közül 42-nél lett volna szükség munkavédelmi képviselő választására, azonban csak 36 munkáltatónál történt meg a választás, ebből 12 munkáltatónál a választás nem volt sikeres. Így mindössze 24 munkáltatónál volt munkavédelmi képviselő. A 24 munkavédelmi képviselő közül 9 fő (37,5%) vett részt a célvizsgálat keretén belül lefolytatott ellenőrzéseken. A munkavédelmi képviselők fontos feladatot látnak el a munkahelyeken a munkavédelem területén, képviselik a munkavállalók érdekeit, ezért szükséges a megválasztásuk minden legalább 20 főt foglalkoztató munkáltatónál és kiemelten fontos lenne a hatósági ellenőrzéseken való részvételük is.

A megválasztott munkavédelmi képviselők közül 1 fő nem vett részt a kötelező alapképzésen. A munkavédelmi képviselő az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítésében csak megfelelő szakismertek birtokában tud hatékonyan részt venni, képviselve a munkavállalók érdekeit, ezért lényeges a képzésük, továbbképzésük biztosítása.

5.1.2. Munkahelyek kialakításának általános követelményei

A közlekedési útvonalakon, illetve azok környezetében a biztonságos közlekedés 17 munkáltatónál (26%) nem volt megfelelő. Jellemző szabálytalanság a közlekedési útvonalakon mechanikai védelem nélküli villamos vezetékek elhelyezése, melyek a botlásveszélyen kívül a vezetékek sérülésének következményeként az áramütés veszélyét is magukban hordozhatják. A lépcsők, illetve a vízszintes közlekedési útvonalak padozata néhány színház esetén egyenetlen, botlásveszélyes volt. Egy esetben a munkavédelmi szakügymintézők törött üvegfelületet észleltek, mely még nem került javításra és fennállt a sérült üvegdarabok közlekedési útvonalra történő leesésének veszélye, mely baleseti kockázatot jelentett az ott közlekedőkre. Előfordult, hogy a menekülési útvonalon található

ajtó szorult, teljes mértékű nyithatósága nem volt biztosítva. Jellemző szabálytalanság volt még a közlekedési útvonalakon történő díszlet tárolás, amelynek következtében a biztonságos közlekedés céljára szükséges szabad szélesség nem állt rendelkezésre.

A biztonsági és egészségvédelmi jelzések hiánya (pl. szintkülönbség, vagy alacsony belmagasság esetén) szintén a gyakori szabálytalanságok közé tartozott.

Több munkáltatónál hiányoztak a leesés elleni védelem céljára szolgáló korlátok.

A célvizsgálat alá vont 46 színházban alkalmaztak szellőztető berendezést, melyek közül 12 esetben nem végezték el a megfelelő működést igazoló időszakos ellenőrző felülvizsgálatot a szükséges mérésekkel. A helyszíni ellenőrzés során 3 színház esetén megállapításra került, hogy a szellőztető rendszer nem volt működőképes állapotban és további 4 színház esetén a mérések a megfelelő hatékonyságot nem igazolták.

A hatóság a hiányosság megszüntetésére minden esetben kötelezte a munkáltatókat.

A munkavállalók részére minden esetben rendelkezésre állt előírászerűen kialakított és megfelelő higiénés állapotban lévő pihenő-, tartózkodóhely, tisztálkodóhely, valamint étkezési lehetőség.

A színpadot és az öltözőt összekötő folyosók fűthetősége az ellenőrzött színházak esetén biztosított volt.

5.1.3. Elsősegélynyújtás tárgyi személyi szervezési feltételei

Az ellenőrzött munkáltatók általában nagy gondot fordítottak az elsősegélynyújtás feltételeinek biztosítására. Azonban 11 munkáltatónál az elsősegélynyújtás tárgyi, személyi, vagy szervezési feltételei közül valamelyik hiányzott. Leggyakrabban a kiképzett elsősegélynyújtó személy nem került kijelölésre, illetve a munkahelyi elsősegélynyújtásra szolgáló helyek, és az azok megközelítését biztosító útvonalak nem voltak megfelelően jelölve (16 %), valamint lejárt fertőtlenítőszeresek álltak csak rendelkezésre (7%). Pozitív példaként említhető, hogy több munkahelyen defibrillátor is beszerzésre került.

5.2. Színházépület tereinek általános követelményei

A célvizsgálattal érintett színházak külső és belső állapota változatos képet mutatott. Előfordultak több szempontból felújítást igénylő, de felújított modern épületek is. Zenekari árok és sугólyuk több színház esetén használaton kívül volt. Ahol rendelkezésre állt és használták, ott a méret és kialakítás az előírásoknak megfelelő volt.

A munkavédelmi szakügyintézők által tapasztalt legfőbb hiányosságok:

Hiányosság	Hiányossággal érintett színházak száma
A felsőgépezetre vezető lépcsőt nem látták el lábléccel, korláttal.	6
A munkakarzatok, -hidak és tornyok fallal közvetlenül nem érintkező oldalait nem látták el oldalterhelésre méretezett korláttal.	4
A nagyméretű terhek kézi anyagmozgatásának feltételei nem voltak megfelelőek.	1
A színpadi kocsik rögzíthetősége nem volt biztosított.	3
A zenekar részére szabályozható fényerejű kottavilágítást nem alkalmaztak.	6
Az üzemi világításon felül nem alakítottak ki biztonsági és irányfény-világítást.	1
A forgószínpadokat és forgótárcsákat nem látták el fokozatindítóval.	2
A munkakarzatok, -hidak nem voltak a színpad ellenkező oldalain elhelyezett lépcsőkkel megközelíthetőek.	4
Az alsószínpad ellentétes oldalait nem látták el állandóan használható és könnyen kifelé nyíló ajtókkal, melyek olyan útvonalra vezetnek, ahol a menekülés lehetősége biztosított.	2
Az alsószínpadot a főszínpaddal összekötő megfelelő szélességű (legalább 0,8 m) feljárót nem látták el korláttal.	2
Nem volt biztosított, hogy a gépi mozgatású forgószínpadok és forgótárcsák korongjának külső kerülete az előírtnál nagyobb mértékben ne fordulhasson el, ha az erőforrást lekapcsolják.	2
Nem voltak eltérő színűre festve a színpad vasszerkezete, valamint a beépített színpadgépezet álló és mozgó részei.	2

Villamos-biztonságot érintő hiányosságokat, szabálytalanságokat is több alkalommal tapasztaltak az ellenőrzést lefolytató munkavédelmi szakügyintézők. Ezek mind a létesítmények, mind pedig a gépek, berendezések tekintetében tapasztalhatóak voltak.

Például:

- Vízmelegítő bojler villamos tápvezeték bekötésénél a köpenyszigetelés a rögzítési helyéről ki volt csúszva.
- A nézőteret a színpaddal összekötő lépcsősor mellett felszerelt 230V-os csatlakozó aljzatok közül az egyiknek a burkolata sérült volt.

- A színpad mellett lévő villamos kapcsolószekrény ajtaja nyitva volt, ami lehetővé tette a 400V feszültség alatti villamos részek megérintheségét.
- Az épület villamos berendezéseinek villamos biztonsági felülvizsgálatát nem végezték el.
- Az áram-védőkapcsolók háromhavonta esedékes működési próbáját igazoltan nem végezték el.

Védőburkolatokkal kapcsolatos hiányosságok:

- A szellőztető berendezést működtető ékszíjhajtás védőburkolata hiányzott.
- A függönyt mozgató csörlő burkolata hiányzott, a veszélyes forgó-mozgó részekhez szabadon hozzá lehetett férni.

Az ellenőrzés alá vont színházak tereiben több helyen probléma volt a leesés elleni védelem hiánya. A színpad fölött található zsinórpádlás korláteleme, a zsinórpádlásra vezető fémlétrák védőkosara több színházban hiányzott. A szintkülönbségek jelölése is gyakran elmaradt. A hiányosságok miatt a munkabalesetek kialakulásának kockázata az érintett színházakban fennállt.

A munkavédelmi hatóság az érintett munkáltatókat kötelezte a hiányosságok megszüntetésére és figyelmeztetés szankciót alkalmazott, továbbá a munkavállaló egészségének és testi épségének megóvása, és munkabaleset megelőzése céljából azonnal végrehajtandó intézkedéseket fogatosított.

5.3. Színpadtechnikai emelőberendezések

A 66 ellenőrzött színház közül 40-nél (60%) használtak színpadtechnikai emelőberendezést (pl. gépi mozgatású előfüggöny, személyi süllyedő, ponthúzó, vasfüggöny, Bayreuthi függöny, zenekari árok süllyedő, láncos emelő). Az emelőberendezések üzemeltetése kapcsán az alábbiakat tapasztalták a munkavédelmi szakügyintézők:

- 5 munkáltató nem végeztette el az emelőberendezések üzembe helyezés előtti munkavédelmi szempontú vizsgálatát.
- 10 esetben nem volt megfelelő az emelőberendezéseket használó munkavállaló kezelői jogosultsága.
- 4 esetben nem volt megfelelő használati utasítás az emelőberendezések biztonságos használatához.
- Emelőgép naplót 4 munkáltató (10%) egyáltalán nem biztosított, illetve további 12 munkáltatónál (30%) ugyan rendelkezésre állt a napló, azonban naprakészen nem vezették.

A színpadtechnikai emelőberendezések munkavédelmi szempontú üzembe helyezésének elmaradása többször abból adódott, hogy a munkáltató nem tudta eldönteni, hogy mi minősül színpadtechnikai berendezésnek és melyik eszköz, berendezés színpadtechnikai emelőberendezés. Azonban az üzembe helyezés elmaradásától függetlenül a biztonságot befolyásoló időszakos vizsgálatokat jellemzően ebben az esetben is elvégezték, emelőgépszakértő és munkavédelmi szakember bevonásával.

A színházak kis részében a díszleteket kézi csörlővel működtették, színpadtechnikai emelőberendezéseket nem alkalmaztak.

A színházak üzemeltetői általában igyekeztek biztosítani az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés feltételeit a működésük során, azonban néhány munkáltatónál az alábbi hiányosságok voltak tapasztalhatók (a számok a szabálytalansággal érintett színházak számát mutatják):

Nem rendelkezett a gépi mozgatható díszlethúzó önműködő, zárt rendszerű fékkel	1
Nem tüntették fel a díszlethúzó megengedett (egyenkénti) legnagyobb összterhelését a színpadszint két oldalán és a súlyzókarzaton	4
A vasfüggöny nem rendelkezett legalább két egymástól független vonóelemmel	1
A vasfüggöny leeresztésekor a hangjelző berendezés nem működött	6
A mozgó géprészek nem voltak ellátva védőburkolattal	2
A biztonsági végállás-kapcsoló működése a kezelőhelyről nem volt ellenőrizhető	1
Nem akadályozták meg a kezelőszervek illetéktelen kezelését	3
A színpadi felsőgépezet terébe, a munkakarzatokra és a zsinórpadlásra vezető feljáratoknál a figyelmeztető-tiltó táblák nem kerültek kihelyezésre	11
Nem készítettek a díszletek felépítéséről, bontásáról és szállításáról technológiai tervet	7
Nem jelölték ki megfelelő munkairányítót a színpadon végzett műszaki munkák irányítására	1
Nem biztosították a színpadpadlóra fektetett kábelek mechanikai védelmét	4
Nem volt biztosított a díszleten történő tartózkodás/közlekedés közben a leesés elleni védelem	2

Azoknál a színházi létesítményeknél, ahol színpadtechnikai emelőberendezést működtettek és az emelőberendezés kezeléséhez nem volt megfelelő kezelői jogosultsággal rendelkező munkavállaló, a munkáltatók az ellenőrzést követően gondoskodtak az emelőberendezés kezelésére kijelölt munkavállalók megfelelő képzéséről.

A díszlethúzók telepítésénél a biztonságot befolyásoló szerelési, telepítési utasítások általában szabályozásra kerültek.

5.4. Díszletgyártó műhely, karbantartó műhely, egyéb műhely általános munkavédelmi követelményeinek teljesülése

5.4.1. Helyiségre vonatkozó általános munkavédelmi követelmények teljesülése

Mindössze 20 célvizsgálatba vont színház folytatott az előadói tevékenységen kívül díszletgyártó, karbantartó, festő, lakatos, illetve egyéb kiegészítő tevékenységet is. Ebből 11 esetben ezt a tevékenységet egy külső telephelyen végezték. A külső telephelyen végzett tevékenység esetén a munkavédelmi szakügyintézők az alábbi szabálytalanságokat tapasztalták:

- A szellőztetést biztosító rendszerek megfelelő működését, időszakos, ellenőrző felülvizsgálat keretében mérésekkel nem ellenőrizték 6 esetben.
- Az elszívó rendszer 1 esetben nem megfelelő hatékonysággal működött.
- Az elszívó rendszer megfelelő tisztításáról karbantartásáról 1 esetben nem gondoskodtak.
- Az elsősegélynyújtás személyi tárgyi szervezési feltételei 11 esetben nem voltak megfelelőek. Ez többnyire az elsősegélynyújtó felszerelés hiányát, a lejárt fertőtlenítőszerbiztosítását, az elsősegélynyújtó hely és képzett elsősegélynyújtó személy hiányát foglalta magába.

Paróka mosást 25 ellenőrzött színházban végeztek, azonban a parókák tisztítására benzint már csak 2 esetben használtak, itt külön parókamosó helyiség kialakításra került.

A külső telephelyen lévő műhelyek kialakítása és állapota hasonló volt a színházakban egyébként tapasztaltakkal. A közlekedési utak 13 műhelyben (68%) nem voltak megfelelőek. Jellemző volt a zsúfolt tárolás. Pihenő, tartózkodóhely, tisztálkodási lehetőség minden műhely esetén a munkavállalók rendelkezésére állt, a munkavédelmi szakügyintézők állapotukat megfelelőnek találták.

5.4.2. Gépek általános munkabiztonsági követelményei

A célvizsgálat keretében - a színpadtechnikai emelőberendezéseken kívül – még további 330 gép került ellenőrzésre, melyek 98%-ánál a magyar nyelvű üzemeltetési dokumentáció a munkavégzés helyszínén rendelkezésre állt, és a munkavállalók részére hozzáférhető volt.

A gépek 23%-a (76 db) veszélyes gép kategóriába tartozott, közülük 4 veszélyes gép munkavédelmi üzembe helyezése nem történt meg, valamint 1 esetben nem végezték el a gép szükséges időszakos biztonsági felülvizsgálatát. (Mvt. 21. § (1) bek., 23.§ (1) bekezdés).

A munkavállaló biztonsága érdekében a munkaeszközökön alkalmazott jelölések, figyelmeztető jelzések egyértelműek, könnyen észrevehetőek és a munkavállaló által érthetőek voltak.

A vészkiparcsoló berendezések kezelőelemei a legtöbb esetben úgy kerültek elhelyezésre, hogy azt a kezelő (kezelők), továbbá más, a veszély bekövetkezését észlelő személyek könnyen elérhessék és veszélytelenül működtethessék.

A célvizsgálat során 239 villamos kéziszerszám ellenőrzését hajtották végre a munkavédelmi szakügyintézők. A villamos kéziszerszámok munkabiztonsági vizsgálata kapcsán

megállapítható volt, hogy a munkáltatók törekedtek a kéziszerszámok biztonságos üzemeltetésére, a sérülésmentes állapot biztosítására és folyamatos fenntartására. Mindössze 1 esetben volt tapasztalható az eszköz sérült állapota, használatát azonnali hatállyal felfüggesztette a munkavédelmi hatóság.

A munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet szerint előírt éves szerelői ellenőrzést 38 villamos kéziszerszám esetén nem végezték el, ami a vizsgált eszközök 16 %-át jelentette.

Leggyakoribb szabálytalanság a villamos kéziszerszámok éves szerelői ellenőrzésének elmulasztása (16%), valamint a védőburkolatok, védőberendezések hiánya (5%) volt.

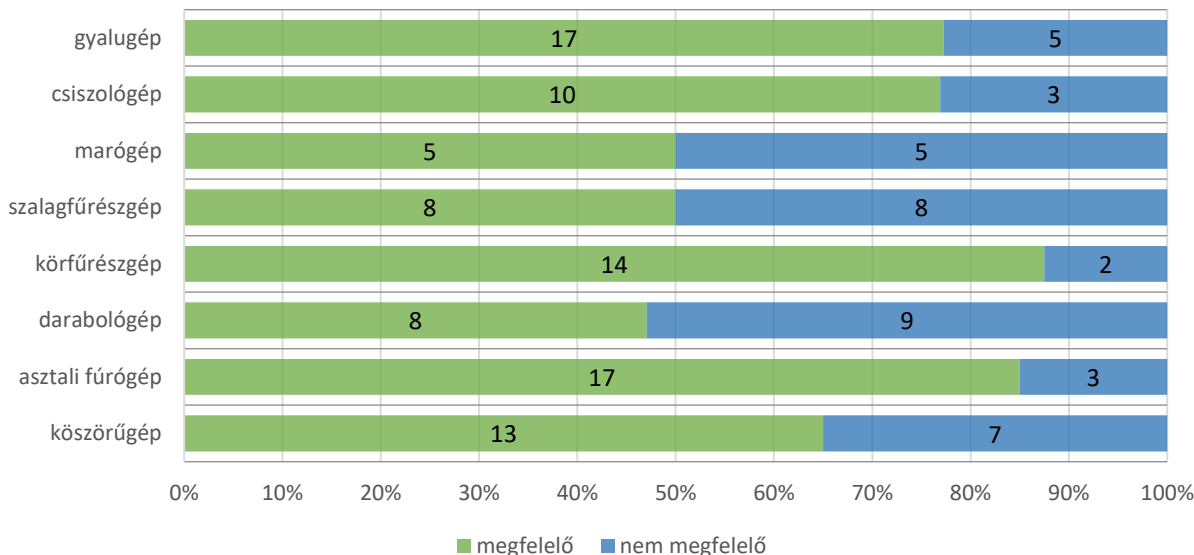
5.4.3. Hegesztési munkahely általános munkavédelmi követelményei

Mindössze 21 munkavállaló végez rendszeresen valamilyen hegesztési tevékenységet a céllenőrzéssel érintett munkáltatóknál. A hegesztést végző munkavállalók minden esetben megfeleltek a 143/2004. (XII.22.) GKM rendelet mellékleteként kiadott Hegesztési Biztonsági Szabályzat 4.1. pontjában rögzített személyi feltételeknek. A hegesztési munkaterület kialakítása megfelelő volt, a nyíltívű hegesztő munkahelyek megfelelő térelválasztóval rendelkeztek, a munkáltató gondoskodott a szétfröccsenő fém-és salakrészecskék környezetbe jutása elleni védelemről. A nagyméretű darabok megfelelő alátámasztását 1 esetben nem biztosították.

5.5. Faipari gépek és egyéb munkaeszközök

Általánosságban elmondható, hogy a gépek közel 50%-ánál tapasztalt valamilyen szabálytalanságot a munkavédelmi hatóság.

A vizsgált gépkategóriákon belül a szabályos és szabálytalan gépek aránya

5.5.1. Faipari gépek

- Az ellenőrzött faipari gépeknél a munkadarab megfelelő vezetése, eltolása a vágószerszámhoz minden esetben biztosított volt.
- Az ellenőrzött faipari gépeknél a leggyakrabban előforduló hiányosság a védőburkolat, védőberendezés hiánya volt. A mozgó géprészek, szerszámok érintésének, ezáltal a munkavállaló sérülésének megakadályozása céljából kialakított megfelelő védőburkolattal, védőberendezéssel az ellenőrzött gépek 18%-a, a kivágódó tárgyak veszélye elleni védelemmel az érintett gépek 20%-a nem rendelkezett. Előfordult, hogy a körfűrészgépen a körfűrész tárcsa veszélyes terének megérintését megakadályozó védőburkolat reteszelését a munkavállaló kiiktatta, ezáltal veszélyeztette a saját egészségét és biztonságát. A gép használata azonnali hatállyal felfüggesztésre került.
- A keletkező gyártási hulladék eltávolítására szolgáló elszívóhoz való csatlakozás a gépek 20%-ánál elmaradt, így a gyártási hulladék eltávolítása nem volt biztosított.
- A szalagfűrészgép asztallapjának szalagvezető betétje és a fűrészszalag közötti rés az ellenőrzött gépek több mint 50%-ánál nagyobb volt a megengedett 3 mm-nél.
- Az egyengető és élgyalugépek vonatkozásában is tapasztaltak szabálytalanságot a munkavédelmi szakügyintézők. A késtengely teljes felületét fedő önműködően visszazáródó védőberendezéssel 2 esetben nem voltak a gyalugépek ellátva. A késtengely vezetővonalzó mögötti részén 2 esetben nem volt állítható védőburkolat. A

400 mm-nél hosszabb késtengelyű vastagsági gyalugép adagoló oldalán 1 esetben nem volt visszavágást gátló szerkezet.

- Felsőmarógép marószerszáma 3 esetben nem volt megfelelő, biztonságos védőburkolattal ellátva.
- Az asztali maró gép 2 esetben nem volt ellátva olyan védőberendezéssel, mely a szerszám és a maróorsó érintését megakadályozza.
- Az asztalos marógépen egy esetben nem volt visszavágást gátló védőberendezés.
- A csiszológép szerszáma (korong, szalag, henger stb.), a megmunkálást végző részt meghaladóan nem volt ellátva védőburkolattal 3 esetben. Az egyedi elszívó berendezéssel használt csiszológép 2 esetben nem rendelkezett olyan reteszelő szerkezettel, amely kizárja a munkaeszköz bekapcsolását az elszívás kikapcsolt állapotában.

5.5.2. Egyéb munkaeszközök

Egyéb, jellemzően fémipari munkaeszközök használata során is több olyan szabálytalanság került rögzítésre, mely munkabaleset bekövetkezésének, vagy foglalkozási megbetegedés kialakulásának kockázatát fokozhatja. Példák a munkavédelmi hatóság tapasztalatai alapján:

- A köszörűgépek és a csiszológépek 43%-a nem volt védőburkolattal ellátva.
- A köszörűgépek és a csiszológépek 35%-ánál nem volt a munkaeszköz megfigyelését lehetővé tevő védőburkolat, a forgásirány a köszörűgépek 35%-ánál nem volt jelölve.
- Az asztali fűrógép orsóvisszahúzó szerkezete a munkaeszközök 15%-ánál nem működött, az asztalon a munkadarabok megfelelő és biztonságos rögzítése a fűrógépek 15%-ánál nem volt megoldott.

A fentiekből látható, hogy a leggyakoribb szabálytalanság a védőburkolat vagy a védőberendezés kialakításának hiánya, a mozgó géprészek tartós és jól látható forgásirány jelzésének elmulasztása, valamint a munkadarabok nem megfelelő rögzítése volt. A fennálló, azonosított veszélyek munkabaleset kockázatával járnak. A munkavédelmi hatóság a munkabaleset megelőzése céljából szükséges intézkedéseket minden esetben megtette.

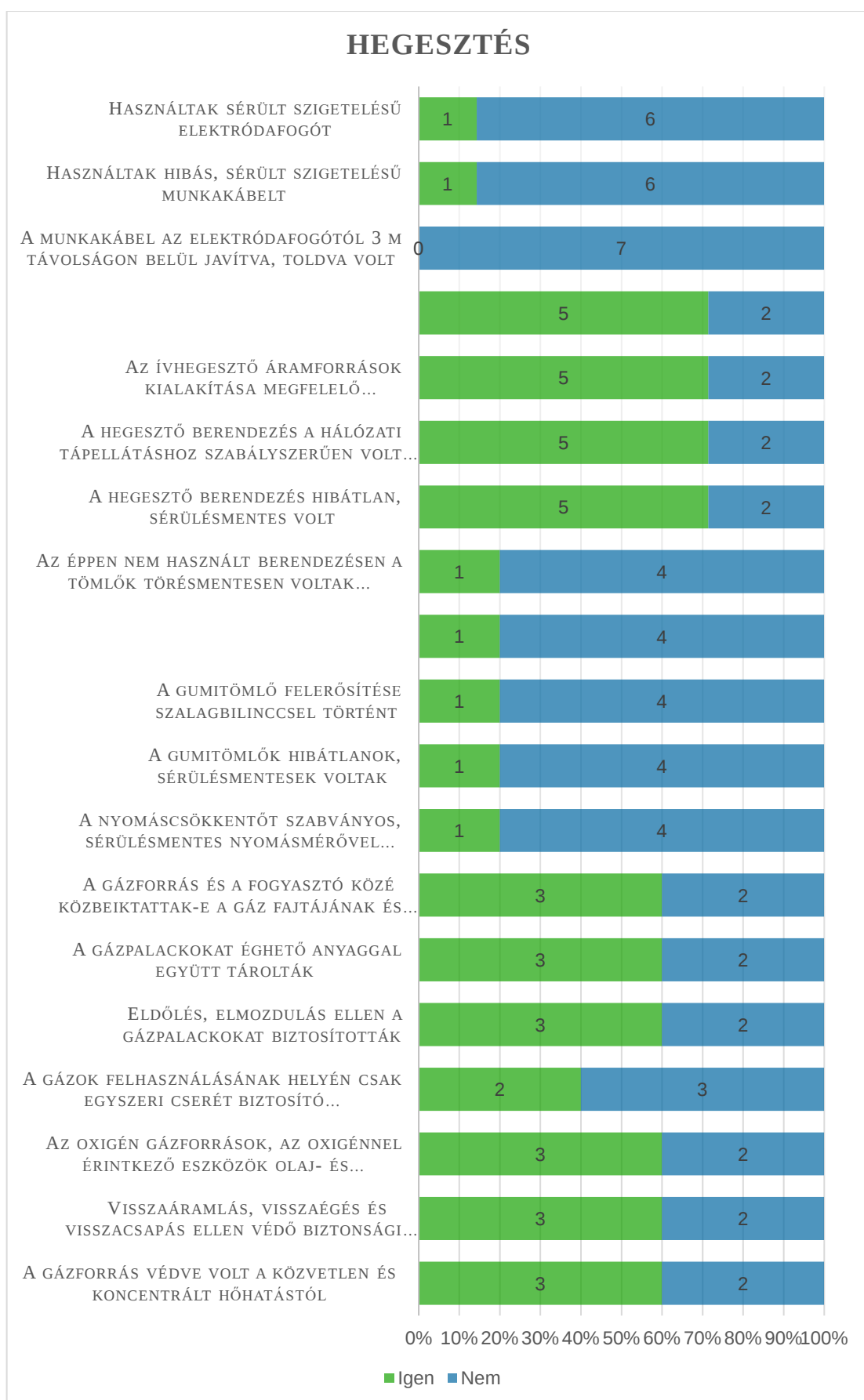
5.5.3. Gázhegesztés, lángvágás, ívhegesztés

Gázhegesztést, lángvágást mindössze 5 színház ellenőrzésekor tapasztaltak a munkavédelmi szaküggyintézők, viszont a munkavégzés során több szabálytalanság is felmerült. A gázhegesztő készülékek nem rendelkeztek a visszaáramlás, visszaégés és visszacsapás ellen védő biztonsági szerelvénnel. Az oxigén gázforrások, az oxigénnel érintkező eszközök olaj- és zsírmentesítéséről nem gondoskodtak a munkáltatók. A gázpalackokat egyéb éghető

anyaggal tárolták együtt. Egy esetben a gumitömlők állapota és kialakítása nem volt megfelelő.

Villamos ívhegesztés 7 színháznál fordult elő, és szinte minden esetben tapasztalható volt valamilyen szabálytalanság. A hegesztő berendezés többször sérült volt, a hálózati tápellátáshoz a szabályszerű csatlakoztatás nem volt minden esetben megoldott, az áramforrás kialakítása nem volt megfelelő érintésvédelemmel ellátva. További szabálytalanságként előfordult, hogy a testkábel a hegesztő munkadarabon biztonságosan nem került rögzítése, valamint sérült szigetelésű munkakábelt és elektródafogót használtak.

A villamos ívhegesztő berendezés mellé rendszeresített hegesztőpajzs 1 esetben nem rendelkezett ívfény elleni védelemmel, csak egy sima üveg volt benne.

5.6. Színpadtechnikai berendezések ellenőrzése

Színpadtechnikai emelőberendezés, a színpadtechnikai berendezés, a díszlet, valamint a létesítmény jogszabályban meghatározott ellenőrzéseit az ellenőrzött színházak teljeskörűen nem teljesítették.

Elvégezték és dokumentálták a színpadi felsőgépezet berendezéseinek negyedéves vizsgálatát	57 esetben igen 3 esetben igen, de nem dokumentálták 6 esetben nem került elvégzésre
Elvégezték és dokumentálták a függesztékek, statikai terhelési vizsgálatát	34 esetben igen 2 esetben elvégezték, de nem dokumentálták 4 esetben nem végezték el
Elvégezték és dokumentálták a színpadtechnikai emelőberendezés fő- és szerkezeti vizsgálatát	32 esetben igen 8 esetben nem
A fenti pontokban lévő vizsgálatok elvégzését bejegyezték az emelőgépnaplóba	24 esetben igen 4 esetben részlegesen 12 esetben nem
Használat előtt elvégezték az emelőgép vagy emelőszerkezet vizsgálatát	31 esetben igen 9 esetben nem
A vizsgálat eredményét az emelőgépnaplóban rögzítették	24 esetben igen 16 esetben nem
Elvégezték és dokumentálták a színházi létesítmény negyedéves munkavédelmi ellenőrzését	50 esetben igen 3 esetben elvégezték, de nem dokumentálták 13 esetben nem
Elvégezték és dokumentálták a színházi létesítmény évadzáró és évadnyitó munkavédelmi ellenőrzését	50 esetben igen 3 esetben igen, de nem dokumentálták 13 esetben nem
Írásban véleményezte a kijelölt munkavédelmi szakember az új előadások díszletterveit	62 esetben igen 4 esetben nem
Új díszlet színpadra állítása előtt írásban nyilatkozott a tervező, hogy a munkavédelmi követelményeket megvalósították?	62 esetben igen 4 esetben nem
Új díszlet színpadra állítása előtt írásban nyilatkozott a kivitelező, hogy a munkavédelmi követelményeket	62 esetben igen 4 esetben nem

megvalósították	
Kiadták az üzemeltetői nyilatkozatot a díszlet használatba vételi engedélyéhez	62 esetben igen 4 esetben nem
Engedélyezték a díszlet használatba vételét	62 esetben igen 4 esetben nem

Az ellenőrzésben részt vevő vezetők - elmondásuk szerint – nem minden esetben voltak tisztában azzal, hogy milyen ellenőrzési kötelezettségük van, illetve hogy a díszlet felépítésére, bontására, szállítására technológia terv elkészítése szükséges. A munkáltatók a hatósági vizsgálatok nyomán megértették a munkavédelmi ellenőrzések és a technológiai terv fontosságát.

5.7. Általános munkaegészségügyi helyzet értékelése

5.7.1. A munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata, foglalkoztathatósági véleményezése

A munkáltatók a munkavállalók munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatairól általában megfelelően gondoskodtak. Mindössze 6 munkavállalónál maradt el a szükséges előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálat. Az időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatokat azonban már 102 munkavállalónál nem végezték el, pedig a szabályozás szerint kötelező lett volna. 2 munkavállaló kapcsán foglalkoztathatósági szakvélemény beszerzése volt indokolt, amely nem került kiállításra és munkaköri alkalmassági vizsgálaton sem vettek részt. 3 munkáltatónál használtak BEM¹ köteles anyagot, mely esetek közül 1 munkavállalónál nem történt meg az erre vonatkozó kötelező vizsgálat. Az elmaradt BEM vizsgálat, valamint munkaköri alkalmassági vizsgálat elvégzésére a munkavédelmi hatóság kötelezte a munkáltatókat.

A tevékenység folytatása az előírt orvosi vizsgálatok hiányában a munkavállaló egészségét súlyosan veszélyeztetheti, ezért fontos az alkalmassági vizsgálatok, valamint a BEM vizsgálatok rendszeres elvégzése, melyekkel a fokozott expozíciós esetek és a foglalkozási betegség kialakulásának kockázata megfelelő kockázatsökkentő, védő intézkedésekkel csökkenthető.

A célvizsgálat során több esetben volt tapasztalható, hogy a munkaköri alkalmassági vizsgálatok iránya és gyakorisága nem került írásban szabályozásra.

5.7.2. Egyéni védőeszköz biztosítása, használata és ellenőrzése

A munkavállalók számára az ellenőrzött munkáltatók többnyire biztosították az expozíciónak megfelelő egyéni védőeszközöket, azonban teljes körű szabályozásra csak 50 munkáltatónál került sor (75%). A munkáltatók megkövetelik a szükséges egyéni védőeszköz használatát és

¹ Biológiai expozíciós mutató (BEM): A vegyi anyag vagy metabolit koncentrációjának, illetve hatásmutatóinak meghatározása biológiai mintában (vizeletben vagy vérben).

a munkavédelmi szakügyintézők tapasztalata alapján a munkavállalók az egyéni védőeszközöket használták. Az egyéni védőeszközök megfelelő higiénés állapotban voltak, mindössze 3 nem megfelelő higiénés állapotú egyéni védőeszköz vonatkozásában került sor azonnali hatállyal végrehajtandó intézkedésre.

5.7.3. Veszélyes anyagok, keverékek használatára vonatkozó munkavédelmi követelmények teljesülése

Az ellenőrzött munkáltatók közel 50%-a (30 munkáltató) használt valamilyen veszélyesként osztályozott veszélyes anyagot a tevékenysége során. A veszélyes anyagok biztonságos tárolása elengedhetetlen egy munkabaleset vagy egy foglalkozási megbetegedés kockázatának csökkentésére, azonban a munkáltatók közel 50%-a (14 munkáltató) ennek ellenére nem fordított kellő figyelmet a veszélyes anyagok/keverékek megfelelő tárolására. Jellemzően a veszélyes anyagokat/keverékeket zsúfoltan, nem megfelelő edényzetben és nem megfelelően jelölt módon tárolták. Gyakori szabálytalanság volt - hasonlóan más területhez -, hogy veszélyes anyagot eredetileg élelmiszer tárolására szánt edényzetben, gyakran felirat nélkül tároltak, ami fokozza a munkabaleset bekövetkezésének kockázatát.

Biztonsági adatlapok

Veszélyes anyagokkal/keverékekkel folytatott tevékenység kapcsán az egyik alapvető fontosságú dokumentum az adott anyag vagy keverék gyártója vagy szállítója által elkészített biztonsági adatlap. Az 1907/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. mellékletének (a továbbiakban: REACH rendelet) megfelelő biztonsági adatlap tartalmazza például a veszélyes anyag/keverék veszélyeit, tárolásra, kezelésre, ártalmatlanításra vonatkozó követelményeket, használatához szükséges egyéni védőeszközöket, elsősegély nyújtásra vonatkozó ismereteket, toxikológiai adatokat, határértéket, melyek alapot képeznek a kockázatelemzés elkészítéséhez. A biztonsági adatlapnak magyar nyelven kell a munkáltató rendelkezésére állnia. Az ellenőrzött munkáltatóknál többnyire rendelkeztek az általuk felhasznált veszélyesnek minősülő anyag/keverék biztonsági adatlapjával, viszont 7 munkáltató (23%) nem, vagy csak részben rendelkezett a felhasznált veszélyes anyagok/keverékek biztonsági adatlapjaival. Amennyiben nem biztosított a biztonsági adatlap, úgy a teljes körű kockázatbecslés elkészítése nem lehetséges. A munkáltató kötelezettsége a biztonsági adatlap biztosításán kívül a biztonsági adatlap alapú nyilvántartás vezetése. A célvizsgálatba bevontak közül 9 munkáltatónál egyáltalán nem volt, illetve 3 munkáltatónál nem volt teljes a nyilvántartás. Gyakran megfigyelhető, hogy a nyilvántartást a munkáltatók nem vizsgálják felül, elavult biztonsági adatlapokat tartanak nyilván, illetve a már nem használt veszélyes anyagok/keverékek biztonsági adatlapjai is a nyilvántartásban szerepelnek. A megfelelő tartalmú és megfelelően kezelt biztonsági adatlapok hozzájárulhatnak egy baleset/mérgezés okának gyors azonosításához, ezáltal a célzott kezelés mihamarabbi megkezdésének lehetőségének biztosításához.

Expozíciós nyilvántartás

A leggyakoribb hiányosságok közé tartozik az expozíciós nyilvántartás hiánya, illetve a nem megfelelő adatokkal történő vezetése, ennek szükségességéről általában a munkáltatók nagy részének a tapasztalatok szerint nincs tudomása. A munkáltatók közül 14 (47%) nem rendelkezett megfelelő tartalmú expozíciós nyilvántartással. Gyakori hibák közé tartozik, hogy az expozíciós nyilvántartásban nem a veszélyes anyagot rögzítik, hanem a keverék kereskedelmi nevét, mely nem ad információt a benne lévő veszélyt jelentő anyagra vonatkozóan, így a veszély azonosítása nem lehetséges. A veszélyes anyagokkal/keverékekkel folytatott tevékenység magas kockázatot jelenthet a munkát végző munkavállalókra. A megfelelő és hatékony kockázatkezelés alapja a felhasznált veszélyes anyag/keverék biztonsági adatlapja, a biztonsági adatlap alapú nyilvántartás elkészítése, mely alapján kell elkészíteni megfelelő tartalommal az expozíciós nyilvántartást. Az expozíciós nyilvántartásnak jelentős szerepe van egy későbbi, vegyi anyag okozta foglalkozási megbetegedés azonosítására, nyomon követésére.

A célvizsgálat eredményeként a munkáltatók tudomást szereztek az expozíciós nyilvántartás vezetésének kötelezettségéről.

Megelőző stratégiával 41 munkáltató (62%) rendelkezett. A munkáltatók nem tudtak arról, hogy szükséges a dokumentum, illetve több munkáltató elmondta, hogy nincs tisztában az erre vonatkozó tartalmi követelményekkel.

5.7.4. Kockázatértékelés

A célvizsgálat során ellenőrzött munkáltatók közül 42 (63%) rendelkezett érvényes kockázatértékeléssel. 12 kockázatértékelés nem tartalmazta az egészségvédelmi határértékkel szabályozott kóroki tényező előfordulása esetén szükséges munkahigiénés vizsgálatokat, az expozíció mértékének meghatározását, és az értékelését. A kockázatértékelés gyakran nem teljeskörűen tárta fel a munkavállalót érő kóroki tényezőket (pl. zaj-, rezgés-, porok-, vegyi anyagok stb.). Több munkahelyen előfordult, hogy a munkáltató nem végeztetett méréseket, úgymint zajexpozíció mérést, légtérszennyezettség mérést, így a kockázatértékelés mennyiségi feltétele nem teljesült. Az elkészített dokumentumok általában csak a veszélyes anyagok/keverékek azonosítását tartalmazták – a biztonsági adatlapok alapján történő vegyi anyagok/keverékek felsorolását – de a felhasználás körülményeit, valamint a veszélyes anyagok/keverékek hatásmechanizmusának elemzését, értékelését figyelmen kívül hagyták. Előfordult, hogy a felhasznált veszélyes vegyi anyagok/keverékek biztonsági adatlapjaival a munkáltatók nem rendelkeztek, ezért azok hatásait a kockázatértékelésben nem is tudták figyelembe venni.

Az egyes munkahelyi kóroki tényezők hatásának kitett munkavállalók megoszlása

Az alábbi táblázatban az egyes munkahelyi kóroki tényezők hatásának kitett (exponált) munkavállalók száma látható.

Az egyes munkahelyi kóroki tényezők hatásának kitett munkavállalók száma (fő)	
Kémiai kóroki tényező (porok, veszélyes anyagok)	280
Biológiai kóroki tényező	28
Fizikai kóroki tényező (zaj, kéz-kar és egésztestre ható rezgés)	177
Pszichoszociális és ergonómiai kóroki tényező	313 (hátsérülések kockázatával járó kézi tehermozgatás)

Hőhatásnak, kedvezőtlen klimatikus körülményeknek 68 munkavállaló volt kitéve.

Kockázatértékeléssel összefüggő leggyakoribb munkaegészségügyi hiányosságok:

- Porexpozícióval járó tevékenység (pl.: köszörülés, csiszolás, polírozás, takarítás/karbantartás) esetén a munkáltató 7 esetben nem végezte el a szükséges kockázatértékelést.
- Veszélyes anyag munka közbeni alkalmazásból eredő kockázatelemzéssel 13 munkáltató nem rendelkezett.
- Azokban az esetekben, ahol záporberendezés esőgép funkciója indokoltta teszi a biológiai kockázatértékelést (pl. legionella), 5 munkáltató nem végezte el a biológiai kockázatértékelést.
- Zajexpozícióval járó munkavégzés esetén (pl.: sajtolás, darabolás, különböző lakatosmunkák, kovácsolás) 7 munkáltató nem végzett kockázatértékelést.
- Mechanikai rezgésesexpozícióval járó munkavégzés esetén 3 munkáltató nem végezte el a szükséges kockázatértékelést.
- Hátsérülések kockázatával járó kézi tehermozgatás esetén 8 munkáltató nem rendelkezett megfelelő kockázatértékeléssel.

A kockázatértékelés elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenység.

A célvizsgálattal érintett 2 munkáltatónál sem munkabiztonsági sem munkaegészségügyi végzettséggel rendelkező szakember, míg 4 munkáltatónál munkaegészségügyi végzettséggel rendelkező szakember nem vett részt a kockázatértékelés elkészítésében.

5.7.5. A munkavállalók tájékoztatása, képzése

A munkáltatók közül 22 munkáltató (33%) nem végezte el, illetve nem megfelelő tartalommal végezte el a jogszabályokban előírt munkavédelmi oktatást, így a munkavállalók kb. 10%-a (536 fő) nem kapott megfelelő munkavédelmi oktatást. 4 munkáltató egyáltalán nem rendelkezett oktatási tematikával, míg 11 munkáltató esetén az oktatási tematika nem terjedt ki minden tevékenységre.

Előfordult, hogy a vizsgálat alá vont munkáltató, és a munkavállalók nyilatkozata szerint megtörtént a munkavédelmi oktatás, azonban ennek dokumentumát a munkáltató nem tudta bemutatni, így nem volt bizonyított, hogy az oktatást valóban elvégezték és az oktatás tartalma megfelelő volt.

Több munkáltatónál előfordult, hogy nem rendelkezett a munkahelyen használt veszélyes anyagok biztonsági adatlapjaival, így azok tartalmát a munkavállalók nem ismerhették meg.

VI. A célvizsgálat fogadtatása a vizsgálat alá vont munkáltatók részéről

A munkavédelmi hatóság a <https://mvff.munka.hu> honlapon minden évben közzéteszi az országos hatósági ellenőrzési tervét, így a célvizsgálatról számos munkáltató előzetesen értesült, amely nagymértékben hozzájárult az önkéntes jogkövetés megvalósulásához.

A hatósági ellenőrzés fogadtatása a munkáltatók, a munkavállalók és az őket képviselő érdekképviselői szervezetek részéről is pozitív volt. A munkáltatók tényfeltárást segítő magatartást tanúsítottak, elismerték a feltárt szabálytalanságokat és megszüntetésükről számos esetben már az ellenőrzés idején intézkedtek. A munkáltatóknak fontos a munkavállalók egészsége és biztonsága, a célvizsgálat egy visszacsatolás volt számukra az aktuális munkavédelmi helyzetükről, a javítandó területekről. Több intézményben a felsővezetők is részt vettek az ellenőrzéseken.

A célvizsgálat ismételten rámutatott a munkáltató rendszeres ellenőrzési kötelezettségének jelentőségére, valamint a munkavállalók munkavédelmi szemlélet javításának szükségességére. Ráirányította a figyelmet a rendszerszemlélet fontosságára. A munkavédelmi szakügyintézők felhívták a munkáltatók figyelmét a jogszabályok változásának nyomon követésére. Fontos, nemcsak a végrehajtási rendeletek, hanem a munkavédelmi törvény nyomon követése is, hiszen a GDPR-ra vonatkozóan számos, elsősorban nyilvántartási kötelezettség törvényi szinten kerül szabályozásra. Több munkáltató jelezte, hogy egyes kötelezettségekre vonatkozóan nem volt ismerete (p.: színpadtechnikai emelőberendezések kezelői jogosultsága, veszélyes munkaeszközök beszerelése, üzembehelyezése.). A célvizsgálat felhívta a figyelmet a foglalkozás-egészségügyi szolgálat és a munkavédelmi szakember, valamint a munkavédelmi képviselő munkavédelemmel kapcsolatos feladataira, melyek révén eredményesen csökkenthető a munkabalesetek, fokozott expozíciós esetek, foglalkozási megbetegedések előfordulása, valamint a munkavégzéssel összefüggő egészségkárosító kockázatok mértéke.

A célvizsgálat részletes volt, hosszú ellenőrzési időt igényelt, azonban a munkáltatók türelemmel viselték és több esetben jelezték, hogy köszönik a munkavédelmi szakügyintézők munkáját.

A szabálytalanságok megszüntetése érdekében a munkavédelmi hatóság minden esetben megtette a szükséges intézkedéseket.

Az a tény, hogy a munkáltatók jelentős részénél tapasztaltak a munkavédelmi szakügyintézők valamilyen szabálytalanságot, mutatja, hogy a célvizsgálat szükséges és eredményes volt.